

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr. a treia-oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Popilor Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază

Numeri singuratici la 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiuni

Numeri singuratici la 20 bani se vând la librăria G. Carjean în Ploiești

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Invitare de abonament

la

„TRIBUNA“.

Cu 1 Iulie 1898 v. încep
noue abonamente lunare, oar-
tale, semestrale și anuale.Domnii abonenți sunt rugați
a grăbi ou reînnoirea abonamen-
telor lor, pentru regulata expediție
a foil.Abonamentele se fac prin
mandate postale și numai pentru
un timp, oare înnoie ou prima și
se termină ou ultima lună, după
stilul vechiu.Abonamentul anual costă . . . 14 fl. — cr.
Abonamentul semestral . . . 7 fl. — cr.
Abonamentul trimestral . . . 3 fl. 50 cr.
Abonamentul lunar costă . . . 1 fl. 20 cr.Este în interesul dlor abo-
nenți, oa adresele se fie însemnate
oât se poate de oore și legibil.
Domnii abonenți vechi sunt ru-
gați a lipi pe mandatul postal
adresa tipărită dela fâșiile, în
oare li-s'a trimis „Tribuna” până
acum.

Administrațiunea.

Serbări comemorative.

Serbările comemorative, ce s'au ur-
mat în aceste zile în toate părțile, și mai
ales aici și la Rășinari, s'au dovedit
și ele ca o manifestare națională, ca o
dovadă, că Românii sunt hotărâți cu orice
preț a rămâne, a trăi și a se valida ca
Români. Și când validitatea în viața pu-
blică și de stat le este făcută imposibilă,
ori categoric interzisă; când ori-ce mani-
festare politică le este oprită și înă-
dușită cu forța brutală a puterii de stat;
când chiar existența ca individualitate
politică națională le este contestată:
atunci Românii se retrag în ultimul lor
fort, inespugnabil, în biserică, și acolo, sub
scutul ei puternic își manifestă înaintea
lui Dumnezeu și a lumii întregi, voința
tare și neclintită de a fi și a trăi ca Ro-
mâni și numai ca Români.Așa au făcut Românii în trecutul
îndepărtat și trist; așa au făcut în apro-
piatul trecut, asemenea trist; și așa au
făcut acum Românii credincioși ai biseri-
cei gr.-orientale, în decursul serbărilor co-
memorative, din prilejul tristului anivers-
ar al morții nemuritorului Andrei Șa-
guna. Înainte s'a dat cuvântul de ordine,
că aranjamentul festivităților se fie lipsit
de ori-ce colorit politic. Dar' era super-
fluu și acest cuvânt și s'a dovedit în
urmă, că nici politica nu s'a făcut. Și
cu toate acestea în ultima analiză întreagă
serbarea a dat ca rezultat concret
și stabil, ceea-ce am constatat mai
înainte.La început putea omul gânditor se-
și reflecteze, oare de ce se fac aceste ser-
bări din prilejul trist al morții, care
ni-l'a răpit și de ce nu din prilejul na-
șterii lui, care ni-l'a dat? Pentru-că
amintindu-și moartea lui, regretul și pă-
rerea de rău trebuie să instăpânească ini-
mă, și cum pierderea e și acum simțită,
și golul lăsat și acum neumplut, dure-
rea va trebui să fie și mai mare decât
acum 25 ani, când doar' nădejdea mai
putea mângâia pe cei îndurați.Și reflectându-se asupra puse se aibă
loc mai ales, că din aceste puse se vede
oare-care trăgare în pregătirea serbă-
rilor.Acum însă, după-ce decursul serbă-
rilor e cunoscut, reflexiunea ce se impune
este cu totul alta.Pe lângă pomenirea creștinească a
morții regretatului bărbat, pe lângă îm-
plinirea datorințelor pioase ale credincio-
șilor sei fii, s'a făcut paralel și consec-
vent o celebrare festivă și o proclamare
solemnă a principiilor și ideilor marelui
reșos, care constituie azi sufletul miș-
cării al bisericii române gr.-or. din Ar-
deal și Ungaria.Pe lângă ceremoniile religioase se-
vârșite din acest prilej mai ales la două
prilejuri s'au arătat și declarat ideile re-
gente, cari cărmuiau aceste festivități:
în preafrumosul discurs, rostit de prof.
Dr. D. P. Barciannu, în sala casei so-
ciale din Sibiu, și în toastele ridicate la
masa dată în Rășinari, toastele printre cari
se distinge mai ales cel rostit de ilustrul
bărbat, Dr. Alexandru Mocsonyi.Mai ales dl Mocsonyi se părea că
abstrage dela personalitatea Arhiepiscopului
și s'a preocupat cu deosebire de ideea
mare ce trona, poate neobservată, asupra
spiritelor tuturor: ideea bisericii națio-
nale.Deși foarte strict ortodox, dl Mo-
csonyi, cu o reprivire măreață asupra
trecutului nostru bucimant, a degajat
niste note per eminentiam politice — în
sensul cel mai general și mai nobil al
cuvântului, — din cari a compus definiția
genului național al poporului ro-
mânesc.Într-o formă plastică, cu cuvinte la-
pidare și în niște concepțiuni largi, cari
ne reaminteau vorbirea sa frumoasă dela
adunarea memorabilă din Lugoj a Aso-
ciațiunii, dl Mocsonyi a expus ideea bi-
sericeii naționale, zicând, că spiritul
creștinismului oriental și spiritul antic
al romantismului face genul poporului
nostru. Ear' ideea bisericeii naționale este
o parte integrantă a acestei concep-
țiuni.D-sa a accentuat, că toate atacurile
confesionale ce în decursul veacurilor
s'au făcut asupra bisericeii române, asupra
romanismului s'au făcut.Romanismul a căutat se-l slăbească
și grecismul, și slavismul, și protestantismul,
și catolicismul.Din această idee răsare foarte firește
alta, pe care dl Mocsonyi n'a spus-o, dar'
creдем că o mărturisește, că adică dacă
dintre toate aceste patru curente numai unul
a reușit să ne cucerească în parte — prin
unirea cu Roma — aceasta s'a făcut sub
farmecul Romei, care mângâie și favoriza
latinitatea noastră și deschidea orizonturi
mai senine aspirațiilor noastre seculare.
— Eată o idee mângâitoare pentru noi toți, că
întotdeauna ideea națională ne-a condus
toți pașii, și într-o parte și într-alta, idee
care poate împacă toate sufletele româ-
nești, ori căror credințe dogmatice ar fi ele
devotate.Ideile acestea mari, pe cari dl Mo-
csonyi cu atâta autoritate le-a expus, re-
vin și ele în onoarea memoriei Arhiepiscopului
neuitat, pentru-că sub influența
amintirii lui s'au spus, amintire, care pune
în mișcare coardele cele mai fine ale ini-
mei noastre — cum zicea oratorul — și
încălzește în noi sentimentele noastre cele
mai nobile.Tot memoria marelui Arhiepiscop o
onorează și demnitatea cu care au decurs
peste tot festivitățile aranjate, un lucru
pe care-l constatăm cu mulțumire.Și o constatăm aceasta tot spre bi-
nele neamului. De o parte ori-ce pericol
de materii incendiare a patimilor noastre
tradiționale, este de nou înlăturat pe
multă vreme. Ear' contrarii nostri s'au
îngelat în așteptări. Pentru-că ei așteptau
ca aceste serbări vor fi împreunate cu
cine ști ce demonstrații!...

Sibiu, 29 Iunie n.

Chestiunea școalelor din Bra-
șov ne prezintă un nou moment. Cetim
adevărat în *Gazeta Transilvaniei*:„Aflăm, că în urma cunoscutei con-
cluse ce au fost aduse din partea sinoadelor
parohiale extraordinare ale bisericeii Sf. Ni-
colae din Scheiu și a bisericeii Sf. Adormiri
din cetate în cauza susținerii școalelor cen-
trale din loc, ministrul unguresc de culte și
instrucțiune publică a dispus trimiterea unei
comisiuni de 7 membri, care va avea să cer-
ceze, dacă situațiunea financiară a bisericeii
Sf. Nicolae și starea școalelor, stă în conso-
nanță cu amintitele concluse ale sinoadelor.
Comisiunea, care constă din bărbai de școală
și funcționari înalți din ministerul de finanțe,
va sosi la Brașov încă mâine dimineață”.Știrea „Gazetei” ni-e confirmată și din
altă parte. Astăzi comisiunea de șapte
va fi în Brașov, ca se cerceteze dacă e
întru adevăr întemeiată declarațiunea co-
mitetului parohial, că e în stare a sus-
ține deocamdată și fără ajutor școa-
lele sale.Nu-i așa, că-i curios? Guvernul ar
vreă cu de-a șta se „spriginească” și
„ajutozeze” școalele. Chiar și când ele
li declară: *mulțumesc, dar' nu primesc*.
Mai zică cineva, că Bánffy persecută pe
Români!...„Hazánk” despre Jeszenszky. Ziarul
maghiar revine asupra faimosului cavalier, ce
va fi denumit secretar de stat, și-i face ur-
mătoarea descriere:„A devenit procuror deodată pe ne-
așteptate, dar' nici nu apucase a-și ocupa
postul cel nou, a fost numit substituit de pro-
curor suprem. Ca atare venise în Ardeal
aproape de Bánffy-eghi. Șederea lui în Ardeal
ei însuși și-o privi drept exil, care a și dăinuit
destul de lungă vreme. Dar' omului isteț
norocul îi suride: se ivise procesul Memo-
randului (vrea se zică al Replicei, căci Je-
zenszky aștia a figurat ca procuror! Red.)
în care Jeszenszky apăsă o cauză populară.
Atacă cu mare înverșunare pe memorandisti
și ligisti, ear' din partea sa încă a făcut
tot posibilul, ca raporturile între cele două
națiuni să devină cât se poate de nesuferite.
Aici s'a văzut și la efectul vătămărilor din
comitatul Doboka, care palmuște pe popi.”„Pătrunse” cu istețime, că starea tristă
în lăuntru numai așa poate fi exploatată în
folosul guvernului și a abate atențiunea ob-
ștească dela plângerile ridicate de opoziție,
dacă va pune înaintea țării drept ciuhă un
deșman pătrășnic și mare, anume: românimea,
ce veste se lughită Ardealul; Liga, alcătuită
cu bani muscălești și stând în mai șde D-zeu
ce slujbi; conspirațiuni ramificate în contra
ideei de stat maghiar, ale căror singuratic
despărțiminte le formează casele preoților și
dascălilor români, cari cântă cântece națio-
nale.„Pehlivania s'a dovedit, spaima obștească
împinse Ardealul într-o singură „strungă”, al
cărui cioban este Bánffy-Deșd; un cârd de
popi nevinovați și v-novați (?), visători și ri-
vitori după câștig (?) ajunseră în temnițe;
ear' Jeszenszky Sándor în ministerul lui
Bánffy”.„Carpații”. Cetim în „Constituțio-
nalul”: Societatea Carpații din București a
ținut o conferință, în localul ei, în seara de
11 Iunie a. c.Conferențieri au fost d-nii G. A. Po-
povici, inginer, și Ioan Baboam Droc, pro-
fesor, cari au vorbit asupra evenimentelor
din 1848.Societatea va scoate în curând un ziar,
întitulat Carpații, tratând chestii de interes
național.Cu această ocazie, s'au trimis diferite
telegrame, peste muni, luptătorilor în chestia
națională.Maghiarizare cu șiretlic. Ni-se
scrie: Mihail Zehan din Turda, un har-
nic plugar de ai nostri, a vrut se-l așeze
pe fiul său, un băiat de vre-o 14 ani, la
o măiestrie. Un funcționar maghiar s'a
oferit, că i-l așează undeva pe cheltu-iala statului. Românul nostru s'a învoit,
fiindcă are mulți copii și puțină moșie.
Și-a dus băiatul la Turgul-Mureșului,
ear' de acolo a fost transportat undeva
prin Ungaria.Deunăzi un preot din Turda primi
ordin dela minister, se iee la cunoștință
și se introduce în matriculă, ca Mihail
Zehan dimpreună cu toți fii și fiicele sale,
a cerut dela minister și acesta i-a per-
mis, preagrafi, se-i maghiarizeze nu-
mele în Zilahi.Bietul Român pus în cunoștință de
această străfărmare se jura pe tot ce
avea sfânt, că el n'a știut de asta și nici-
când n'a cerut se-i maghiarizeze numele
lui românesc, de care a fost mândru. Lu-
crul s'a întâmplat așa — după-cum spu-
nea țeranul — că funcționarul maghiar,
care i-a primit băiatul spre a-l trans-
porta pe pusta Ungariei a zis, că se-i
schimbe numele, pentru-că va fi acolo cu
Unguri și Sécui și se nu aibă supărări.
Asta firește numai pe timpul cât va fi în
școala de măiestrie.— Nu-mi îmbănușesc — zise Ro-
mânul, îngrijat de soartea fiului său. Și
eată acum i-a maghiarizat întreagă fami-
lia — după-cum pretinde actual unguresc
— la „cererea proprie”. — Adevărat ie-
nicerism!

„Lupta pentru drept”.

A trecut mai bine de un pătrar de veac,
când într-o ședință a societății juriștilor
din Viena, Dr. Rudolf Ihering, pe atunci
profesor de universitate în Viena a citit
disertația sa despre „Lupta pentru drept”.
In aceiași an a edat-o într-o mică bro-
șură separată de abia 40 de foi și în
scurt timp ea a ajuns la un renume, am
pute zice, fără seamăn, în literatura ju-
ridică. A fost tradusă în 17 limbi în mai
multe edițiuni, fiind primită în toată Eu-
ropa cu un entuziasm de nedescris.Broșura aceasta o avem azi în o
bună traducere românească făcută de
compatriotul nostru T. V. Păcășanu.Pe lângă un astfel de trecut ar fi
de prisos ori-ce recomandare către publi-
cul român, dacă nu am ști, că pe lângă
interesul cel mare (?) ce-l arată inteli-
gența română față de cărți mai serioase,
chiar și unui scriitor genial ca Ihering,
i-s'ar pute întinde malheurul ca se se
treacă peste cartea lui la ordinea zilei cu
o sublimă indiferență. Că așa ceva nu e
iertat se se întempe, nu numai din con-
siderații de pietate către spiritul nobil
care a scris-o, ci și din motivul, că prin
aceasta s'ar perde, pentru noi Românii,
un profit moral nemăsurat de mare, de-
spre a căsuta va fi convins fiecare care își
va lua osteneala să citească cartea lui
Ihering.Scopul meu, scriind această mică
dare de seamă, nu este nici pe departe
de a analiza și aprecia cartea din punct
de vedere curat juridic — la așa ceva,
mărturisesc, mă simt prea mic. Totul ce
intenționez e, abstrăgând dela dorința fer-
binte de a contribui la lățirea în cercuri
cât mai largi a acestei cărți — ca se
ușureze în două direcții citirea și aprofun-
darea ei pentru acea parte a intelligen-
ței noastre, care e mai mult sau mai pu-
țin laică în materie de drept.Ce-i drept Ihering, după-cum însuși
constată, și-a scris cartea nu numai pen-
tru juriști, ci și pentru laici, considerând
însă de o parte faptul, că traducătorul
folosește o mulțime de termeni de drept
cunoscuți numai în România, ear' la noi
în lipsă de educație juridică în limba ma-
ternă mare parte necunoscute; de altă
parte împrejurarea, că Ihering nu a pu-
tut înconjură unele definiții de natură
mai abstractă, precum și unele exemple
luate din dreptul roman, atât de puțin
cunoscut la noi Românii ardeleni, cred
că nu voin face lucru de prisos cu co-
mentariile ce urmează.Ideea fundamentală, care se trage
ca un fir roșu prin toate operele lui este
apărarea și afirmarea individualității.Săturat la isvoarele recreatoare ale
dreptului roman, pentru care manifestă o
admirație plină de pietate, ridică în re-
lief toate acele momente și instituții
ale acestui drept, cari sunt produse ale
triumfului unei personalități viguroase și
capabile de rezistență și acțiune.Voin cita pe nimerite câteva șire
din opul lui întitulat „Geist des Römi-
schen Rechts” ilustrând astfel cele zise
mai plastic decum așa pute face cu cuvîn-
tele mele:„Die Persönlichkeit” — zice el la
pag. 130, tom. II. — „mit ihrem An-
recht auf freie schöpferische Tätigkeit ist
nicht minder von Gottes Gnaden
als der Staat, und es ist nicht bloss
ein Recht, sondern eine heilige Pflicht
des Individuums dieses Anrecht geltend
zu machen und auszuüben”.Pe românește: „Personalitatea, cu in-
dreptățirea ei la o activitate liberă crea-
toare nu e mai puțin din grația lui Dum-
nezeu ca statul, și nu e numai un drept,
ci și o datorință sfântă a individului
a-și valida și exercita această îndreptă-
țire”.În consecință Ihering e inamic tu-
turator nășterilor cari au de scop restrin-
gerea sau chiar nimicirea dreptului indi-
vidului. Și fiindcă mai ales statul face
mai multe greșeli în direcția aceasta, nu
se sfiește se-i spună și acestuia ade-
vărl:„Die Ansicht von der alles ver-
schlingenden und alles aus sich
wieder gebenden Omnipotenz des Staats
ist trotz des glänzenden Gewandes in
das sie sich so gern zu kleiden liebt —
jener hochtönenden Phrasen von Volks-
wohl, Hochachtung, objektiver Prinzipien-
— sie ist und bleibt die wahre Ausge-
burt der Willkür, die Theorie des Des-
potismus” (tot acolo pag. 129).

În traducere:

„Păreră despre omnipotența statu-
lui, care înghite în sine toate pentru a
da earăși din sine naștere tuturor — în
butul vestimentului strălucitor în care se
îmbracă cu predilecție, adică — acele
frase bine sunătoare despre binele public,
urmărirea de principii obiective, lege mo-
rală — este și rămâne fătul arbitriului
și teoria despotismului”.Păreri aceste asemenea celor pro-
nunțate de marii protivnici ai tendențelor
de omnipotență de stat St. Mill cv. von
Humboldt, Ötvös și Lavlaye.Ideea fundamentală a cărții este pe
scurt următoarea: lupta în contra ne-
dreptății, vină ea din partea ori-cui,
este un element constitutiv al dreptului,
și de aceea din punct de vedere al
realizării ideii eterne de drept lupta
aceasta este o datorință alături pentru
persoana individuală cât și cea colec-
tivă pentru individ ca și pentru un
popor.Pentru-ca se documenteze existența
acestei datorințe face chiar la început o
distincțiune de natură mai abstractă între
dreptul subiectiv și obiectiv, cercând se-și
validiteze teoria în ambele direcții.Ce privește definiția dreptului obiectiv
nu am nimic de zis, cred că e clar destul
când zice, că „e complexul principiilor de
drept pe cari statul le pune în practică,
e ordinea legală a vieții”. Mai puțin
înțeleasă pentru laici e însă definiția dreptu-
lui subiectiv zicând, că e „turnarea con-
cretă a regulii abstracte în îndreptățirea
concretă a persoanei”.În dreptul roman este pentru am-
bele aceste înțelesuri ale dreptului o de-
finiție scurtă și bună: „Ius est norma
vel facultas agendi”, înțelegând sub norma
sau principiilor de drept cari „nor-
mează”, regulează viața publică, ear' sub
facultas complexul îndreptăților „a fa-
cultății” de a lucra, ceea-ce conde ordi-
nea de drept individual. Acesta din
urmă așadar e dreptul subiectiv.Lupta dreptului obiectiv, cu alte cu-
vinte susținerea și apărarea ordinii de
stat față de ori-ce încălcare e înțeleasă
dela sine.

Dar' aceeași datorință există și pentru individ când e vorba de apărarea dreptului sau subiectiv.

Convingător și cu avânt idealistic Ihering arată cum lupta aceasta e o datorință a individului 1. către sine însuși — căci apărându-și ce e al său, apărându-și dreptul său în contra ori-cărei încălcări nedrepte, se apără pe sine însuși, își apără însăși condiția morală a existenței sale. Prin aceasta ridică dreptul pe un teren înalt, ideal, unde dispar simple considerații materialiste, căci în ori-ce violare de drept, fie suma de sub întrebare cât de mică, Ihering vede un atac în contra ideii de drept. Prin aceasta face tranziția la tesa a 2-a, că lupta în contra elegalității e o datorință individuală către societate.

Când fiecare cetățean ar profesa „politica lășității”, a cedării lașe, de dragul comodității, în fața violării dreptului, s'ar face imposibilă întreaga ordine de drept.

Arată cu exemple admirabile, că o astfel de stare patologică a simțului de drept, are o influență desastroasă asupra întregii dezvoltări istorice a unui popor, constatând, că precum se poartă individul în fața unei violări de drept privat, tot astfel se va purta și poporul întreg în fața nedreptăților din afară. De aceea zice, că „dreptul privat și nu cel public e școala adevărată în care se face educația politică a popoarelor”.

Unde poporul luptă cu energie în contra încălcărilor drepturilor sale de natură privată, acolo despotismul nu poate prinde nici-când rădăcină.

Ar mai resta să vorbesc ceva despre una din cele două figuri istorice, pe cari autorul le citează spre a arăta până unde poate merge individul lovit în ce are mai scump, în credința lui în drept. Este figura lui Shillock, neguțitorul din Veneția, care pe baza unui contract de împrumut, cere dela tribunal ca să-l lase să-și taie funt de carne din trupul lui Antonio, după-cum s'a învoit cu el în contract.

E un exemplu acesta, din care ese a iveală, cum câte-odată concepția juridică, diferă de judecata naturală a laicului. Fiecare nejurist va aplauda de sigur justiția poezului, care cu un șiretlic (punându-i-se lui Shillock condiția ca așa să-și taie carnea, ca nici un picur de sânge să nu curgă, nefind și acesta stipulat în contract) îl despoaie pe neguțitorul de Veneția de bunul său drept.

Astfel judecă un jurist, el stă înaintea alternativei de fer, că judele în cazul de față sau respinge pe Shillock dela început, de oare-ce contractul are de obiect ceva nemoral, sau dacă a început să pertracheze cu partidele, nu-i permis să răpească cu o excocherie și să eludeze dreptul, fie acela chiar și numai al unui biet Jidan ca Shillock. El se provoacă cu tot dreptul la legile Veneției, cerându-le apărare și scut și când e privat de această credință în puterea lor, se retrage nimic și zdrobit.

Cătră finea cărții Ihering își pune întrebarea, că oare în fața teoriei acesteia a lui despre „lupta pentru drept”, intru-cât corespunde cerințelor ei atât dreptul modern cât și cel vechi roman.

Ca un adevărat idealist el află în aceasta din urmă o mulțime de instituțiuni favorabile teoriei lui, pe când dreptului modern îi face în parte motivate imputări, pentru greutățile ce pune în cale tocmai părții aceleia, care are să lupte în contra nedreptății. Se vede în instituțiunile moderne o vedită tendență d. e. de a ușura poziția datoratului față de creditor, îngreunând o contrarie muncă acestui din urmă, de a ajunge la bunul său drept, încât poți liniștit exclama, că azi e „vai de acuzator și ferice de acuzat”.

De încheiere voesc să mai adaug și din parte-mi ceva la cuvintele din prefață, ale traducătorului când zice, că „Ihering par'că anume pentru noi și-a scris cartea și luptele noastre le-a luat de model...” prin cari a caracterizat perfect însemnătatea specială ei pentru noi Români.

O vorbă ca o sută: Ori-cine va ceti cu atențiune „lupta pentru drept” a lui Ihering și va medita cevași asupra ei, îmi va da necondiționat dreptate când afirm, că mai ales într-un timp de progresivă lipsă de energie și însuflețire în sinul inteligenței noastre, prin răspândirea în cercuri cât de mari a ideilor sublimale ale lui Ihering, am realiza un progres moral nemăsurat mai mare, decât prin sute de broșuri și articoli scriși de altcum ori-cât de călduros.

Știm cu toții, că mai ales poporul român greșeste mai des și mai amar în contra teoriei lui Ihering, dar' numai puțin pot măsura mărimea capitalului moral ce se perde în urma acestor greșeli.

Pentru-că nu e numai frasă goală, ci un adevăr de mare forță practică, în cuvintele lui Ihering pe cari fiecare Român ar trebui să-și le imprime în inimă că: „Posiția politică a unui popor în lăuntru ca și în afară, corespunde totdeauna puterii sale morale”.

mol.

Cronică politică.

Crisele ministeriale.

Din Paris se anunță, că *Brisson* și-a compus ministerul astfel:

Brisson, presidenție și interne; *Delcasse*, externe; *Bourgeois*, culte și instrucție; *Cavaignac*, războiu; *Lockroy*, marină; *Peytral*, finanțe; *Sarrien*, justiție; *Trouillot*, coloni; *Viger*, agricultură; *Maroujous*, comerț.

Mai este a se întregi portofoliul lucrărilor publice. Noul minister se va prezenta în cameră Joi. El e sprijinit de elementele republicane moderate.

În Italia asemenea se apropie criza de sfârșit. *Lui Pelloux* îi va succeda a compune noul minister. *Italia* are un catalog al noilor ministri, cari probabil vor fi denumiți. Portofoliul de externe se va da lui *Canevaro*.

Din Germania.

Noul proiect de lege militar din Germania, care se va debate în locul prim în reichstag și care are în vedere cu deosebire reformarea artileriei, prevede la 40—50 milioane de marce spese nouă.

Memoria lui Șaguna.

La Reșinari.

Sibiu, 29 Iunie n.

Cortetul oficial s'a pornit dela Sibiu ieri, aproape la zece. Pe lângă cei trei Archierei și suita lor, erau în conducție frații *Eugen*, *Zeno* și *Alexandru Mocsonyi*, dl *Paul Rotariu*, *Dr. Mihai*, deputațiunile din Brașov și cei mai mulți dintre cei sosiți la aceste sărbări. Unii s'au dus mai de dimineață. La marginea satului conductul a fost întâmpinat de călăreți din comună și bineventat de primarul *Dancăș*.

După-ce s'au scuturat de pulberea drumului și Prea Sfințiile lor au îmbrăcat odăjdile sacre, au plecat la biserică cea mare. În capetul străzii ce duce la biserică, preoții din comună și jur îmbrăcați, în odăjdii au întâmpinat pe archierei sub baldachin cu sfintele cărți. Parochul *Cioran* i-a salutată cu o cuvântare.

Parastasul a decurs solemn. Corul a cântat cu obicinuitul succes. Catafalcul era împodobit, cu mulțime de cununii foarte frumoase.

Părintele asesor *Boiu* răgușit fiind, a resignat a cuvânta, de aceea *P. S. Sa* Episcopul Aradului a improvisat însuși un cuvânt potrivit.

După parastas s'a dat masa festivă. Patru sale, ale marelui școli, au fost ocupate. În prima au fost archierei, dignitarii și distinși mireni și dame. Aci s'au rostit toate importante.

Intr'alta au fost coriștii și coristele. Intr'a treia mai ales clerul, sub presidul părintelui asesor *Cristea*. Aci asemenea s'au rostit toate. În a patra au fost onorații din comună și jur. Raport detaliat mâine.

Dela Baile-Herculane.

14 Iunie n.

Azi, *Duminec*, s'a săvârșit în capela gr.-or. rom. din loc parastas în memoria fericitului metropolit *Andrei* Baro de Șaguna. Însuși actul l'a fungiat cu multă curcurnicie v. domn *Muteiu Ignea*, paroch în Lugoj, însoțit de preoții *Vasile Popoviciu* și *Ioan Sordăreanu*, preot în Costein. Răspunsurile-le-a executat în mod precis obișnuiții cântăreți. Credincioșii au fost mulți și au stat cu atențiune dela început până la sfârșit.

Afară de preoții-slujitori am observat patru preoți din diferite locuri. Printre dame am văzut pe doamna *Elena G. Gianni* din București, doamna *Vaia* cu domnișoarele (din loc); doamna *Velici* din Arad; doamna *Habian* din Dacova. Între domni era dl *Dr. Vaia*, medic în loc mai mulți oficeri dela noi și de dincolo și încă alți mulți pe cari nu i-am putut afla după nume și loc — și cari întrelăsând

scaldele, au grăbit a mări solemnitatea momentului cu prezența d-lor.

Fie, ca aceasta zi împreună cu cele auzite în s-ta biserică, să ne rămâie totdeauna în minte și inimă.

1848.

Cronica anului.

Frankfurt, 29 Iunie.

Adunarea națională alege de guvernator al împărăției — *Reichsverweser* — pe *Archiducele Ioan de Austria*.

Cluj, 29 Iunie.

B. Nicolau Vay, plenipotențiarul rusesc sosi. Toată puterea civilă și militară i-e supusă. (Org. Nat.)

Agram, 29 Iunie.

Jellacici a sosit dela *Innsbruck* și fu primit cu o pompă ne mai pomenită. Însuflețirea Croaților la vederea banului este indescriptibilă. (Nemzet.)

Orăștie, 29 Iunie.

Azi a fost alegerea deputaților la dietă. Au fost aleși *Dr. Lessai* și protopopul *Popovici*. Maghiarii au luat înțelegere cu Românii, contra Sașilor. Un senator maghiar a dat cu petri în Sași. S'a făcut bătaie. Românii n'au participat; mai multe capete sparte. (Satellit 55).

Războiul ispano-american.

În Cuba.

De când Americanilor le-a succedat a debarca în Cuba, mereu se întâmplă ciocniri între ei și Spanioli. Au debarcat până acum 15 mii de Americani, față de cari Spanioli au o forță armată de 26.000 de soldați, sub comanda supremă a generalului *Sando*. Din aceste 8000 sunt degajate contra insurgenților, spre nord dela *Sant-Jago*, 10.000 se află sub comanda lui *Linares* în *Sant-Jago* și jur și alte 8000 sub comanda generalului *Lugue*, a ocupat șoseaua dintre *Sant-Jago* și *Guantanamo*. E probabil, că pe aici se vor întâmpla primele lupte mai mari, de oare-ce Americanii au planul a împresura orașul *Sant-Jago* și de cătră uscat.

Daily Telegraph din *New-York* are știre, că Americanii duc lipsă de provizii și sufer din pricina căldurilor. Mulți soldați s'au bolnăvit.

Din *Washington* se anunță, că *Wasson* a plecat la *Sant-Jago* să iee comanda asupra unei flote, compusă din pancarate și incrucișătoare și care va pleca spre malurile Spaniei.

Prospecte de pace.

Din Paris se depeșează, că știri sosite din *Madrid* vestesc, că cei mai fruntași bărbați de stat recunosc, că pacea ar trebui încheiată în curând, de oare-ce acum s'ar recere mai puține jefite, ca mai târziu. De părerea acestora sunt și cercurile comerciale. Astfel comercianții din *Barcelona*, cari sufer mari pagube din pricina războiului, au petiționat la guvern, cerând să se încheie pacea cât mai curând.

ASTRA.

Concurs.

Despărțământul al XXVI-lea al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” prin aceasta, deschide concurs la 4 premii de câte 15 fl., și anume:

Două premii pentru acei învătători din raionul despărțământului, cari se vor distinge prin formarea de coruri, fie cu adulți, sau cu copii de școală.

Două premii pentru acei locuitori din raionul despărțământului, cari se vor distinge prin pomărit, grădinarit și stupărit.

Potenții vor avea a-și așterne rugăile subscribului director al despărțământului, înscrute cu adevărul comitetului parochial, vidimate de protopopul respectiv, până la 15 Iulie 1898.

Premiile se vor împărți celor mai meritați, în adunarea generală la 17 Iulie st. n. 1898, în Reșinul sășesc.

Dinședința comitetului despărțământului. Reșinul sășesc, la 22 Iunie 1898.

Petrul Uilacanu

director.

Ioșif Popescu,

secretar.

Convocare.

Despărțământul XXVI. al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” își va ține adunarea sa din estan în Reșinul sășesc, la 17 Iunie st. n., la 3 ore p. m., în școala confesională română, în urma căreia s'at rugați prin aceasta toți membrii „Asociațiunii” din despărțământul XXVI. al Reșinului, precum și toți iubitorii de cultură, se participe în număr cât mai mare.

Programa ordinei de zi se va ceti la deschiderea ședinței.

Reșinul sășesc, la 28 Iunie 1898.

Pentru comitetul despărțământului:

Petrul Uilacanu,

președinte.

Ioșif Popescu,

secretar.

Un notar nevrednic.

— Scrioare particulară. —

Chizdia, la 24 Iunie n.

Comuna *Chizdia* din comitatul *Timișoarei*, cercul *Lipova*, dimpreună cu comuna *Coveșdia*, făceau parte din același notariat. Poporul din *Chizdia*, ca să nu mai alege la notar în sat străin, a cugetat că ar fi bine dacă ar avea singurul notar. Recurgând la comitat și pe la ministru, după multe sfaturi, în urmă i-a conces a-și avea notariat propriu.

Excițându-se concursul, am avut nenorocire a alege de notar pe *Eck Lajos*, nefind decât doi candidați și și aceia Unguri șovinști. De când acest notar este în comună, mai de multe-ori prin scriitorii sei, a bătut pe mai mulți oameni până la versare de sânge, și când au fost trași la răspundere, au tulit-o din comună, ear' *Eck* s'a scusat că nu știe nimica. În primăvara anului curent însă el însuși a bătut pe un om cu numele *Petru Stăngiac*, pentru care faptă a și fost pedepsit prin judecătoria.

Notarul apucând pe calea aceasta, se vede că nu mai vrea să se oprească.

La 14 l. c. chinezul satului *Parteniu Ciosciu*, s'a dus la casa comunală. Aici notarul i-a chemat în cancelarie, a fahis ușa pe el, și a început a-i da palmi, și a-l bate cu scriitorii.

Judele în desperarea sa a început a striga după ajutor, și lume multă s'a adunat înaintea casei comunale, și s'au rugat de notar ca să nu-l mai bată pe jude, când apoi i-au scos afară plin de sânge.

Notarul în obraznicia lui a mers și m i departe. Ca se scape de pedeapsă pentru tirania lui, a folosit de pretext, aglomerarea poporului înaintea casei comunale, când i-a bătut pe judele, și sub titlul că s'a răsculat poporul în contra lui — a adus g-ndarmi în comună.

Acestia au început apoi a chinul și a bate pe bietul popor și mai cumplit. Acum oamenii comunei s'au decis a face arătare în contra lui la forurile competente și de pe cum ni-se va face dreptate, v'e voiu raporta la timpul seu.

De sticum notarul nostru mai are și alte multe păcate sugând sudoarea bietului popor.

În legătură cu alți păcătoși, voeste a ne face școală de stat, din școala confesională, zicând că edificiul nu ar fi corespunzător legii. Dar' nu îi va succeda, căci noi ne-am apucat spre a zidi o școală nouă, corespunzătoare legii, care în curând va fi gata, și așa toate alegerile lui îndreptate în contra școlii noastre sunt zadarnice.

Eată, cum ne răsplătește acest notar, că i-am făcut post în comună, că i-am zidit o frumoasă casă comună.

Vom vedea ce vom dobândi cu procesul ce i-l-am intentat, ca să ne convingem, că este, ori nu este dreptate în Ungaria.

Raportorul.

CRONICA

Sibiu, 29 Iunie n.

— Visita principelui Bulgariei în România. Primăria din Constanța va facepe zilele acestea pregătirile de decorare a orașului, în vederea vizitei pe care Săveranul bulgar o vor face în ziua de 14 Iunie curții regale române. Decoratiunile orașului vor servi apoi și pentru festivitatea înăugurală, a vaporului *Carol I.*, festivitate care va fi onorată prin prezența *M. S. Regelui* și a *A. S. Regelui* Principelui *Ferdinand*. Iată în liniiamente generale programul primirei Săveranilor bulgari. Prințul *Ferdinand* va veni însoțit de principesa, de micul principe, de suita sa militară și de ministrul de externe al Bulgariei. În Sinaia va rămâne două zile. Familia princiară va intra în țeară prin portul Constanța, unde familia princiară se va opri câteva ore. La hotarul țării, principele va fi întâmpinat de ministrul român de războiu și de prefectul local. Dela Constanța trenul princiar va merge direct la Sinaia. Întoarcerea în Bulgaria se va face prin Giurgiu.

Pentru colorile naționale săsești. În cercetarea pornită în contra acelor Sași din Bistrița, cari cu ocaziunea vizitei ce a făcut-o orașului *Archiducele Iosif*, au arborat pe casele lor drapele săsești — tribunalul și-a rostit sentența. După o telegramă din Bistrița, d-nii *Kisch*, privatier și avocatul *Dr. Carol Lang* au fost dedepșiți, cel dintâiu cu 250 fl. amendă, cel de al doilea cu 15 zile arest și 100 fl. amendă.

Soartea teatrelor germane din Ungaria. „*Ostdeutsche Rundschau*” din Viena, în un vehement articol, se plânge, că după-ce Ungurii în orbul lor șovinism, au maghiarizat aproape toate școlile germane din Ungaria — acum se apucă de maghiarizarea teatrelor. Acum în Timișoara și Pojona există teatre germane, cari nu s'nt însă îngăduite a da reprezentațiuni decât în sesiuni foarte scurte. Căre în timpul din urmă direcțiunile acestor două teatre, ca să li-se lungăască sesiunile, ministrul *Percele*, le-a înăvuițat cu mare greu cererea, dar' le-a notat totodată că numai pentru anul acesta, căci de aci înainte, nu se vor mai îngădui reprezentații germane în numele oraș. În locul lor se vor crea, d'n fondurile cari există și cu contribuiriile orașelor din chestie, teatre și opere maghiare. Spre arest scop ministrul de interne a și convocat la Budapesta o achetă de specialiști.

Turburările antisemite din Galizia. Turburările din Galizia ian dimensiuni din ce în ce mai mari. Jidovimea e aproape desperată. Comercianții jidavi din Galizia au adresat o telegramă comercianților din Viena, ca se întravina la guvern, în favori lor. Cu deosebire iau turburările dimensiuni mari în Izadec-ul-nou. Toate prăvăliile Jidovilor au fost jefuite, cărmele aprinse, și Jidovii bătuti și chinuți. Jidanii noaptea întreagă își luminează casele, și prin ferestri pun craci-fixul, numai ca se scape de turbulenți. Mi-lia iese la fața locului, a fost silită să facă de arme, căci mulțimea cu satele săvâlea asupra locuitorilor jidovești. Multe persoane au fost rănite și vre-o 60 arestate. Turburările se continuă încă.

Barăși maghiarizări de nume. Funcționarii liniei ferate *Cașovia-Oderberg* în număr de 227, de silă ca de voe bună, au adresat ministrului de interne o petiție comună, pentru a li-se da voe să-și maghiarizeze numele. Ei au cerut totodată și maghiarizarea numelor celor 513 copii ai lor, așa că neamul unguresc s'a înmulțit dintr'odată cu 740 de nenorociți. Și se mai zică cineva că Ungurii nu se înmulțesc.

Un proprietar român din Basarabia asasinat. Un mare proprietar român din Basarabia a fost asasinat în zilele trecute la *Chișinău*. Anume: proprietarul *Gusti*, foarte cunoscut în Iași, în unele afaceri s'a dus la *Chișinău*. Pe când dejuna a venit o rudenie a sa și se așeză la masă și în timpul conversației, fi cere niște bani. *Gusti* răspunde că n'are; atunci rudenia-i se infurie, și scoțând un revolver de calibru mic, trage două focuri fără a-l lovi. În urmă fugă. Pe când polițaiul făcea „protocollul”, rudenia lui *Gusti* vine din nou și îl roagă să-l lerte și să nu-l mai deo pe mâna poliției. La refuzul lui *Gusti* a asasinat scoate un alt revolver de calibru mare, și deși îl cubă mort din primul foc, îi mai dă un glonț, apoi răstăce cu un al treile foc mâna unui comisar, ce voia să-l aresteze. Numai cu mare greu a putut fi arestat.

Potop groaznic. O furtună teribilă s'a descărcat în 24 l. c. asupra mai multor comune de pe valea *Goagului*. Eată-ce i-se scrie „*Gazetei Transilvaniei*” din Balșa despre acest potop:

„*Vineri*, în 12/24 Iunie, după amiază pe la 4 ore, s'a descărcat o mare furtună cu rupe de nor pe munții *Poienii* și al *Almasului*, mare, care a făcut ca toate comunele de pe valea *Goagului* de-jos (comit. Hunedoarei) se devină teatru unei catastrofe din cele mai groaznice. Apa năvălind cu furie la vale, rapse și nimici tot ce află în cale-i. Florosul element, urlând și jăvâstând, venia ca neînchipuită putere pe coastele și dealurile tinutului, și când ajunse la șes, valurile uriașe se extinseră, ca un ocean imens și cutremurător. Toate comunele situate la șes au fost cu deosebire devastate. Nu v'e pot descrie privescerea, ce se deschide înaintea ochilor noștri. Case, șuri, grajduri, tot, tot a fost nimicit și înecat de acest potop, ca și căre nici bătrânii de 100 de ani n'au mai pomenit. Nenumărate vite: boi, vaci, oi, capre, porci etc. au fost înecate, ba ce e mai dureros și mai sfâșietor de inimi, chiar și bărbați, femei și copii, surprinși fiind de potopul înfiorător, și-au aflat moartea prin valuri.

Pagubele se urcă la sute de mii fl. Pe unde erau mai înainte case și grădini, azi pașeri cu ciocuri lungi pescuiesc după braște. Miseria e la culme, ear' ajutorul pentru cei nenorociți indispensabil.

În mijlocul acestei grave cercări, ce a căzut pe capul nenorociților loviți de searte, ei împoară mila lui Dumnezeu și a oamenilor de bine.”

Pelagra în comitatul Brașov. În comuna *Satlung* din comitatul *Brașov*, s'a ivit pelagra. Până acum s'au constatat 3 casuri.

„DETUNATA“

instituit de credit și de economii, societate pe acții
în **Bucium**.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește
6% interese când termenul de abdicare este minimul de 6 luni.

La depuneri cu termen de abdicare mai scurt de 6 luni
solvă 5 1/2% interese după depuneri.

[965] 12—

Direcțiunea institutului.

Hârtie

pentru

scrierea de model la examen (Propise)

se află de vânzare la „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

100 bucăți 65 cr.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

„Iubire“, *poesie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50„Dan“, *roman*, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75„Dan“, *roman*, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896,

2 volume à 32 cr. 64 cr.

„Din goana vieții“, ediția III. (1895) fl. 1.75.

„Din goana vieții“, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.

„Icoane sterse“, *nuvele*, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.

„Un an de luptă“, ed. C. Müller, 1895 fl. 1.25

Cel mai nou volum de *nuvele*:„În vîltoare“, *nuvele*, editura Miloșescu 1896 fl. 1.—

Comandele se se adreseze:

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

Nr. 2751—1898.

[1368] 2—2

Mașine de trierat de vânzare.

1. Locomobil cu 40 țevi de încălzit, fabricat la prima fabrică maghiară de mașini economice în anul 1895, cu casten de trierat. (Se poate vedea în tabla dela Tîr a domeniului metropolitan).

2. Două castene de trierat grâu și două castene de trierat trifoiu, și o mașină de sfărmit cucuruz. (Se pot vedea în Blaj la edificiul economic al domeniului metropolitan).

Se vor vinde prin licitațiune, care se va ține în cancelaria avocatului archidieceșan în 6 Iulie 1898, la 3 ore după amiază.

Blaj, în 21 Iunie 1898.

La „Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare

„POESII“

DE

IOAN N. ROMAN.

Prețul 50 cruceri.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Studii Literare

de

Teodor Raica,

profesor de licen.

Cuprinzând:

O gramatică-parodie.

Veacul al XVI-lea.

Codrul frate cu Românul.

Monografia prepoziției „de“

O carte de mare preț pentru toți profesorii, dascălii și cărturarii români.

Prețul numai 75 cr.

Se poate procura dela

Librăria „Tipografiei“,

societate pe acțiuni în Sibiu.

Tinctură pentru stelnite

a lui Ditrichstein, cesaro-regese patentată.

Efect neîntrecut întru stîrpirea stelnitelor precum și a puilor lor. Pretutindena aplicabilă fără ca prin fluiditatea ei să lase pete și urme pe tapete, stofe sau mobilă. E constatată prin medici, că prin ea se desinfecțiază aerul din odaie; nu e periculoasă pentru foc, prin urmare e cel mai bun mijloc de a extirpa stelnite. Prețul de sticlă împănă cu pământul 40 cr., 75 cr., 1.50 și 2 fl. Recomandă totodată mica mea mașină de vapori cu ajutorul căreia poți face să intre tinctura în fiecare cuib de stelnite, prin ce se pot nimici toate. Prețul unei mașine 2 fl.

Svabi, ruși, molii și pureci

se pot extirpa prin aplicarea prafului meu radical în cel mai scurt timp. Prețul de carton 40 cr. și 1 fl. Aparat de stropit tinctură ori praf din gumă, bucată 40 cr. Comandă cu rambursă ori cu trimiterea anticipativă a sumei se efectuează prompt

Ditrichstein Mór, Budapesta, VII., Nyár-utca nr. 34.

Venzătorii primesc rabat corespunzător.

[845] 7—10

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

Toate scrierile

profesorului Dr. Weigand despre Români

se găsesc de vânzare la „Librăria“ noastră cu prețurile originale. Astfel:

1. „Die Aromunen“, (Macedo-Români). Vol. I. „Land und Leute“, cuprinde descrierea călătoriei profesorului Weigand pe la Români din Macedonia, interesantă pentru ori-care Român, care se interesează de frații săi. O lectură atrăgătoare și pentru nespecialiști. Volumul de 334 pag., cu 9 ilustrațiuni frumoase și cea mai perfectă carte etnografică costă fl. 6.20
- Vol. II. „Volkshitteratur“, cuprinde literatura populară, versuri și povești, cu traducerea germană și un lexicon, 386 pag., costă fl. 5.—
2. „Vlach-Meglen“, o cercetare etnografică-filologică; volum de 80 pag., 4 cu ilustrațiuni, fototipie, costă fl. 2.25
3. „Die Sprache der Olympo-Wallachen“, cu o introducere despre popor, volum de 144 pag., costă fl. 1.85
4. „Raportele anuale despre seminarul filologic român din Lipsca“, conținând lucrările dlui profesor Weigand și ale elevilor săi despre Români: „Primul raport“, (1894) de 157 pag. costă fl. 1.85
- „Al doilea raport“, (1895) de 224 pag. costă 2.80
- „Al treilea raport“, (1896) de 332 pag. costă 3.80

Cartea de sub nrul 1, vol. I. e pentru toți Români inteligenți; celelalte se recomandă bărbaților de specialitate. Toate sînt scrise de sine înțeles, în limba germană.

Librăria „Tipografiei“, societate pe acțiuni.

Diplomă de onoare.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI

Placate

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit

de cuverte, cerneală, recunite de scris, ceară de pecetluit etc.

Comande din afară

se efectuează repede.

Bilete de vizită

după plac și cerere

Biblioteca populară a „Tribunei“

Diferite cărți științifice și literare

Elegant legate sau broșurate.

Dicționar

român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

Strada Poplăcii Nr. 15.

Librărie românească în Sibiu.

Strada Poplăcii Nr. 15.